

Sabina Świtała

University of Wrocław (Poland)

Rainbow Literature for Children. From Controversy to Understanding?

In the 1990s difficult subjects which had previously remained in the taboo sphere started to appear in Polish children's and young adult literature. Since then, young readers have been gradually becoming accustomed to issues such as death, illness, and disability. They read about war, the Holocaust, and, more recently, the refugee crisis. Literature shapes the system of values, influences the worldview, teaches empathy and tolerance. That is why the authors of children's books try to meet the challenges of the contemporary world. One such challenge is the issue of LGBTQ+ rights. Prejudices and the growing aggression towards sexual minorities have become matters of national concern in Poland. Still, compared to the situation in Western countries, few Polish authors write about LGBTQ+ issues. The reasons for this lack can be seen in fear of social ostracism, as well as the lack of good narrative ideas about these sensitive, yet still problematic, topics. In this paper, I want to analyse "rainbow literature" addressed to the youngest readers. The starting point for my reflections will be texts published in Polish (e.g., *Kim jest ślimak Sam?* Maria Pawłowska, Jakub Szamałek, *Z Tango jest nas troje* Justin Richardson and Peter Parnell, *Mam na imię Jazz* Jazz Jennings, Jessica Herthel, *Król i Król* Linda de Haan, Stern Nijland). I will examine the ways and patterns of writing about gender and sexual orientation proposed by children's literature authors. I will also present selected foreign publications, in which the approach to the LGBTQ+ matters is different from the one familiar to the Polish reader (e.g., *Red. A Crayon's Story* Michael Hall).

Keywords: LGBTQ+, children's literature, rainbow literature, controversy

References:

Botelho M. J., Rudman M. K., *Critical Multicultural Analysis of Children's Literature: Mirrors, Windows and Doors*, New York and London 2009.

Cart M. Jenkins Ch. A., *Representing the Rainbow in Young Adult Literature. LGBTQ+ Content since 1969*, Lanham – Boulder – New York – London 2018.

Sobolczyk P., *Przekroczyć społeczną barierę „deprawacji nieletniego”. Bohater homoseksualny w literaturze dla dzieci i młodzieży*, [w:] *Wyczytać świat – międzykulturowość w literaturze dla dzieci i młodzieży*, Katowice 2014, s. 105-122.

Wprowadzenie do psychologii LGB, pod red. G. Iniewicza, M. Mijas, B. Grabskiego, Wrocław 2012.

Dr. Sabina Świtała, a graduate of Polish Philology at the University of Wrocław (Poland) with specialization in folklore, popular literature, and children's literature. She works in the Department of Methodology of Teaching Language and Literature at the Institute of Polish Studies, University of Wrocław. She is a Polish language teacher. In 2016, she successfully defended her doctoral thesis on the topic of the woman's subjectivity in Polish historical and literary space in the first half of the 19th century; she is the editorial secretary of the bimonthly journal *Literatura Ludowa*.

Tęczowa literatura dla dzieci. Od kontrowersji do zrozumienia?

W ostatnim dziesięcioleciu dwudziestego wieku tematy trudne, pozostające do tej pory w sferze tabu, wkraczają na grunt polskiej literatury dla niedorosłego odbiorcy. Młodzi czytelnicy oswajają się ze śmiercią, chorobą, niepełnosprawnością. Czytają/słuchają o wojnie, Holokauście, uchodźczych losach. Literatura kształtuje system wartości, wpływa na światopogląd, uczy empatii, tolerancji. Książka dla dzieci stara się sprostać wyzwaniom współczesnego świata. Jednym z takich wyzwań jest dziś kwestia LGBTQ+. Uprzedzenia i narastająca agresja wobec tęczęj społeczności budzi niepokój. W porównaniu do rynków zagranicznych, niewielu polskich autorów mierzy się z tematyką LGBTQ+. Przyczyny można upatrywać w obawie o ostracyzm, w brakach pomysłów na realizację tak trudnego, wrażliwego i wciąż jeszcze budzącego wątpliwości tematu. Proponuję przyjrzenie się tęczęj literaturze skierowanej do najmłodszych odbiorców. Punktem wyjścia do rozważań będą teksty, które ukazały się w Polsce (m.in. *Kim jest ślimak Sam?* Maria Pawłowska, Jakub Szamałek, *Z Tango jest nas troje* Justin Richardson i Peter Parnell, *Mam na imię Jazz Jazz Jennings*, Jessica Herthel, *Król i Król* Linda de Haan, Stern Nijland). Dokonam analizy sposobów i schematów pisania o płci oraz orientacji seksualnej proponowanych przez autorów literatury dla dzieci. Przedstawię również wybrane publikacje zagraniczne, w których ujęcie tematu LGBTQ+ jest inne niż to poznane przez polskiego czytelnika (m.in. *Red. A Crayon's Story* Michael Hall).

Słowa klucze: LGBTQ+, literatura dla dzieci tęczęj literatura, kontrowersje